

TARTALOM

Előszó (Csányi Vilmos).....	9
Köszönet támogatóinknak.....	13
1. Az állati elme vizsgálata (Topál József).....	15
1.1. Tudománytörténet dióhéjban:	
a kognitív etológia születése.....	16
1.2. Módszertani problémák.....	20
1.3. Az állati tudat problémája.....	24
1.4. A kogníció specifikus formái.....	28
2. A szociális kogníció evolúciós háttere (Virányi Zsófia).....	31
2.1. A kognitív adaptációk mint a viselkedési adaptációk egy csoportja.....	31
2.1.1. Belső reprezentációk.....	32
2.1.2. A viselkedés rugalmassága.....	34
2.2. A tárgyi világ által felvetett problémák és megoldásaik – fizikai kogníció.....	37
2.3. A mentális reprezentációk szintjei.....	39
2.4. A társas környezet által felvetett problémák és megoldásaik – szociális kogníció.....	41
2.5. Az emberi gondolkodás evolúciójának kutatása.....	43
3. Állati modellek az emberi szociális kogníció kutatásában (Kubinyi Enikő).....	49
3.1. Az analógia és a homológia viszonyáról.....	50
3.2. A szociális kogníció összehasonlító etológiai kutatása.....	51

3.3. A főemlőskutatás módszertani problémái és egy lehetséges alternatíva.....	55
4. A kutya mint az emberi szociális kogníció evolúciójának modellje (<i>Kubinyi Enikő</i>).....	59
4.1. Miért éppen a kutya?.....	59
4.1.1. A kutyafélék szociális élete.....	60
4.1.2. Adaptáció az emberi környezethez.....	68
4.1.2.1. A domesztikáció kérdőjelei.....	72
4.1.2.2. Adatok és tények a kutya előszelekciós történetéhez.....	77
4.1.2.3. Mesterséges szempontok érvényesítése a domesztikációban.....	80
4.1.2.4. A kutya szerepe napjainkban.....	83
4.2. A kutyakutatás néhány fontos metodikai szempontja.....	86
4.3. A kutya mint a korai emberi evolúció modellje.....	88
4.3.1. A humán viselkedési komplex és elemei a kutyában.....	89
5. Csoportalkotó szociális képességek (<i>Gácsi Márta</i>).....	93
5.1. Út a falkától az emberi családig.....	93
5.1.1. Kötődés a falkához.....	95
5.1.2. Az egyedi kötődés alapja: az ember mint faj iránti vonzódás.....	97
5.2. A kutya gazda iránti kötődése.....	100

5.2.1. Kísérleti eredmények.....	101
5.2.2. A kötődési folyamat.....	102
5.3. A kutya-gazda kötődés evolúciós eredetének kutatása.....	105
5.3.1. Kutyáink nem szelíd farkasok!.....	106
5.4. A lecsökkent agresszió szerepe a szociális beilleszkedésben.....	108
5.4.1. Gének vagy környezet?.....	110
5.4.2. Etikai megfontolások.....	111
5.4.3. Mennyire jó példa a farkas?.....	112
6. Kommunikáció a csoportban: kutya-ember csoport (<i>Gácsi Márta és Pongrácz Péter</i>).....	117
6.1. Gesztikuláris kommunikáció ember és kutya között.....	119
6.1.1. Elképzelések a jelenség háttéréről.....	122
6.2. Fajok közötti összehasonlítás.....	125
6.2.1. Módszertani buktatók a kommu- nikációs jelek értelmezésének vizsgálatában.....	125
6.2.2. A kutya és rokonai.....	128
6.2.3. A domesztikáció hatása.....	131
6.3. Akusztikus kommunikáció.....	133
6.3.1. Az ugatás eredete.....	134
6.3.2. Érti-e az ember, mit ugat a kutya?...	136
7. Szociális tanulás (<i>Pongrácz Péter</i>).....	141
7.1. Kutya tanul kutyától.....	142
7.2. Kutya tanul embertől.....	146
7.3. Szokások átvétele.....	151

8. Szociális kogníció (<i>Virányi Zsófia</i>).....	157
8.1. Tudatelméleti képességek a kutyában?.....	157
8.2. Logikus következtetések helyett az ember viselkedési jelzéseinek követése.....	165
8.3. Alternatív megközelítések.....	171
8.3.1. Alternatív megközelítések a kogníció vizsgálatában.....	171
8.3.2. Alternatív megközelítések az emberi evolúció vizsgálatában.....	174
8.3.3. A kutya-ember hasonlóság alternatív szempontból.....	177
8.4. Pedagógiai fogékonyság a kutyában?.....	180
9. Összefoglalás és kitekintés (<i>Topál József</i>).....	183
A legfontosabb fogalmak és meghatározásaik.....	191
Ajánlott olvasmányok.....	197